

DE GOUDENKRUISDRAGERS

QV Uitgeverij
Postbus 1027
6501 BA Nijmegen
The Netherlands
Tel: 0031 (0)24-3243653
Website: www.qvuitgeverij.nl
E-mail: info@qvuitgeverij.nl

1e druk herziene heruitgave, 2017 – Alle rechten voorbehouden

Ontwerp en opmaak: QV Uitgeverij/Anima vormgeving, Nijmegen
Druk: Hendrix de Meesterdrukkers, Peer
ISBN 9789492435064

NUR 332

www.vierdaagsethriller.nl

Dit boek verscheen in 2012 bij Uitgeverij Logikos
ISBN 9789074734349

© Rudy Dek, 2017 – De Goudenkruisdragers
Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DE GOUDENKRUISDRAGERS

Rudy Dek

QV Uitgeverij
Nijmegen

Dit boek is opgedragen aan alle Goudenkruisdragers.

1. Feest

Vlak bij de grens met Duitsland, een stukje buiten Millingen, daar waar de lucht, het water en de grond nog een geheel vormen, had professor Bernard Werner drie jaar geleden op een solitaire wandeling een verlaten molen aangetroffen. Het bouwwerk rees uit boven zijn omgeving, wat Werner deed denken aan zichzelf. Maar ook de machinerie, dat eeuwenoude karakter, dat ben ik. Er was wel wat werk aan de molen, vertelde de eigenaar, een man die sinds de dood van zijn vrouw niet langer eenzaam wilde wonen en daarom voor een rijtjeshuis in het dorp had gekozen. Al dat werk stond de koop niet in de weg. Dat kon Werner zelf wel oplossen. Nou ja zelf, sinds de overdracht deden vrienden en kennissen het werk, waarbij Werner uit de losse pols wat aanwijzingen gaf en ervoor zorgde dat er in een manshoge koelkast voldoende eten en drinken klaarstond. Maar goed, los van nog een aantal ongemakken was de molen sinds een maand of twee min of meer bewoonbaar en daarom, toen Werners boek gereed was, wist hij dat daar de presentatie ervan zou plaatsvinden.

Hij nodigde niet alleen zijn vrienden en kennissen uit, niet alleen de jongens die zo hard hadden gezaagd en getimmerd. En ook niet alleen zijn goede vrienden van de Vierdaagse. De voorname collega's van de universiteit, de leden van de raad van bestuur, de nieuwe Nijmeegse burgemeester en zijn wethouders, die moesten om hem heen staan. Met hen zou hij doen alsof ze elkaar dagelijks zagen. Voor het volume was nog een aantal studenten gevraagd. En tot slot, niet te vergeten, moest er pers zijn. Volop pers. De tv, de radio, de krant, allemaal mochten ze komen, want deze Bernard Werner, deze wetenschapper pur sang, deze arme man, had een verhaal te vertellen.

Vorig jaar was hij het slachtoffer geweest van een vreselijke ontvoering. Zestien nachten was hij door een onbekende in een koude, donkere kelder vastgehouden en pas weer vrijgelaten nadat een pak losgeld was betaald. Een dader was nooit gevonden, zelfs de kelder bleek onvindbaar, wat de mensen deed zeggen dat de ontvoering door professionals moest zijn uitgevoerd. Die zouden nooit voor de rechter komen. In het interview met *de Gelderlander* had Werner het woord professional overgenomen en vertaald in beroepsontvoerder. Uit het interview, waarin hij ter wille van het boek niet op alles kon ingaan, kwam evenwel naar voren dat hij dankzij zo'n beroepsontvoerder door een hel was gegaan.

Een hel. Hij gebruikte het woord graag.

Na maanden van schrijven en herbeleven kon vanaf vandaag iedereen het uitzonderlijk gedetailleerde verhaal tot zich nemen. Hoewel het om een naargeestig verhaal ging, mocht dat een feestelijke presentatie ervan niet in de weg staan. Het schrijven was als een therapie geweest, had Werner in datzelfde interview gezegd, dus kon de presentatie van het boek wel eens het laatste onderdeel van zijn herstel zijn. Kortom: reden voor een feest.

Werner wilde dan ook de indruk wekken de klap te boven te zijn. Hij liet zich gewillig fotograferen en filmen, kon zich onder al het geroezemoes zorgeloos overgeven aan gesprekjes en daarom, terloops, alsof niemand kon weten hoe hij het had geregisseerd, vertelde hij dat hij ruim een jaar eerder ook al een boek had geschreven. Een heel ander boek, gelukkig wel, maar ook een heel belangrijk boek. Het was een boek over wetenschappelijk inzicht, een boek bestemd voor het grote publiek. Een boek voor elk huishouden. Het was tot nu toe nog niet zo onder de aandacht gekomen, maar welbeschouwd was het belangrijker dan dat over de ontvoering. Zorgvuldig en met hier en daar een grapje vertelde hij dat het niet over zijn eigen vak ging, kernfysica, maar over het feit dat de wetenschap al zo ver was gevorderd dat men inmiddels alles weet wat er te weten valt. De waarheid ligt voor ons open, zei hij trots. De waarheid is niet langer een mys-

terie, maar een openbare ruimte vol heilzame oplossingen. Kom binnen, zei hij en hij deed alsof hij achter zich een deur opentrok. Daarop mocht hij niet alleen met het boek over de ontvoering op de foto, ook dat andere deelde in de feestvreugde. En Werner, hij grijsde diep en langdurig.

In de molen raakte het voller en voller. Om te voorkomen dat de glazen op hun blad omgingen, werden de meisjes van de catering meer en meer gedwongen zich met een luid *pardon* en *kijk uit* tussen alle nieuwsgierigen door te wurmen. De grote ruimte op de begane vloer kon ook niet langer alle gasten bergen. Mensen werden gedwongen de trap op te gaan, naar boven, naar de plek waar Werner het meeste van zijn boeken zou hebben opgetekend. Sommigen bleven op de trap staan en probeerden op hun tenen nog een respectvolle blik te werpen op de computer waarin alles was opgeslagen.

Al was de verkoop van het boek over de ontvoering al enkele dagen geleden gestart, er moest een eerste exemplaar uitgereikt worden. De gelukkige was de burgemeester, iemand die thuis een kast heeft met alleen maar eerste exemplaren, de meeste ongelezen. Onder de trap was een soort podium gecreëerd, waarop Werner de burgemeester met een handdruk ontving en de man het bewuste exemplaar sierlijk overhandigde. Fotocamera's klikten. Daarna nogmaals het schudden van handen, alleen nu veel inniger, als die van gezworen vrienden. Daarop maande de burgemeester het publiek tot stilte en hield hij een korte speech, een betoog dat hij begon met het uitspreken van de dreigende titel, *In het donkerste*, en waarin hij onomwonden beloofde dat de dader van deze misdaad gevonden zou worden, zo zeker als hij daar stond. De onderste steen, daar had hij het over. Grote woorden dus, woorden waarvan iedereen wist dat ze symbolisch waren en niet verder reikten dan tot de ochtendschemering. Desondanks klaterde het applaus. Ook de uitgever mocht iets zeggen, over hoe fijnzinnig en gedetailleerd zijn auteur de zaak had vastgelegd, ondanks de uiterst moeilijke omstandigheden. Het was dan wel een verhaal over een vreselijk voorval, het was bovenal een prachtig geschreven epos van een man die de wereld nog

zoveel heeft te leren. Deze uitgever, de eigenaar van uitgeverij *Duizend Grams*, de enige wetenschappelijke uitgeverij in de stad, begon toen, als sloeg het weer om, over het vermogen van de wetenschap om alles te doorgronden en vast te leggen. Zonder de wetenschap stonden we nog oog in oog met analfabetisme, met overstromingen en stadsbranden, met de pest en tbc, met kinderen die vroegtijdig stierven en mensen die niet ouder werden dan een jaar of veertig. Wetenschap was waarheidsvinding en zorgde er daarom voor dat we veilig waren, niet langer eindeloos hoefden te proberen en te falen om uiteindelijk te weten hoe je je met de omstandigheden kunt verstaan. Zijn spreektijd rekte zich op tot een kwartier, twintig minuten, vijftientwintig minuten, meer dan de vorige sprekers bij elkaar, alsof het boek over wetenschap belangrijker was dan dat over de ontvoering, dat het zelfs belangrijker was dan de hele ontvoering zelf, dat het die avond eigenlijk alleen ging om een kernfysicus die in staat was geweest buiten zijn eigen discipline om de wetenschap te vervolmaken.

In elke hel begint een hemel.

Tot slot, en tot ieders blijdschap, was het Werner die nog enkele woorden had voorbereid. Natuurlijk had hij dat. Zes-tien nachten lang. Het waren de woorden waarvoor iedereen was gekomen.

Vandaag was het donderdag 28 juni, begon hij en even leek het alsof hij weer zou zwijgen. Hij sprak niettemin kalm verder en zei dat deze dag de symbolische aanvang van een geheel nieuw tijdperk inhield. Vanaf vandaag was hij namelijk echt een vrij man. Afgelopen herfst was hij ontsnapt aan een krankzinnige ontvoerder en dankzij die gruwelijkheden was hij ook ontsnapt aan zelfzucht en hebzucht. Hij nam de tijd zijn gehoor aan te kijken. Ze moesten weten dat dit diepe ernst was. De afgelopen maanden, vervolgde Werner, waren een tijd van denken en schrijven geweest, van eindeloos overwegen en bezinnen. Die tijd bleek louterend te zijn. Puur louterend. En bevrijdend. Hij was bevrijd van verlangens die er niet toe deden en was daarmee dichterbij zichzelf gekomen. Met de oprichting van dit monument, en hij hield zijn

boek op, opende hij een geheel nieuwe periode in zijn bestaan: een periode van vrede.

Het werd almaar stiller. Nog geen kuchje. Honderden ogen en oren volgden zijn verhaal. Werner ging met beide handen door de wilde, grijze bos op het hoofd en sprak pas verder toen men zou denken dat hij overmand door emoties niet verder kon. Hij zei dat hier iemand stond die dankzij die ellendige ontvoering had begrepen hoe gevaarlijk het was om kennis voor zichzelf te houden, iemand die had leren inzien dat competitie, financiële winst of statusvergroting geen deel kunnen uitmaken van de wetenschap. Vanaf vandaag zou hij er daarom voor zorgen dat alle wetenschappers in dit land, en misschien ook daarbuiten, de handen ineenslaan om zich te ontfemen over de liquidatie van ziektes als kanker en aids, om zich teweer te stellen tegen armoede en discriminatie, en een plan te maken de hele wereld in geluk te voorzien. Met een mindere wereld zou hij geen genoegen nemen, sprak hij met een snik. Nooit. Na dat zo nadrukkelijk uitgesproken *nooit* bleef er voor een paar tellen een stilte hangen, een stilte vol verwondering en wie weet ook wel hoop. En pas daarna, toen Werner zich licht vooroverboog, als een dienaar tegenover zijn vorst, galmde een uitzinnige vreugde door de molen. Handen op elkaar, handen in de lucht, boeken over de toonbank.

Wat later die avond, waarschijnlijk na de eerste drank, was er een moment, waarop men vragen mocht stellen aan professor Bernard Werner. Vooral de pers maakte hiervan gebruik. Werner zat op het podium, in een gemakkelijke stoel, lampen van de camera's op hem gericht.

'Hoeveel losgeld is er nu betaald?' vroeg *de Gelderlander*.

'Bijna een ton,' antwoordde Werner.

'Was dat ook gevraagd?'

'Nee, veel meer.'

'Wie heeft het betaald?' vroeg Omroep Gelderland.

'Daar doe ik geen mededelingen over.'

'Hebt u het zelf betaald?'

'Geen commentaar.'

Recorders, camera's, notitieblokjes – geen woord ontsnapte.

‘Hoe kon u weggkomen?’ vroeg *De Telegraaf*.

Werner lachte, maar wilde zijn plezier klein houden. Er mocht geen minzaamheid van uitgaan. Alleen respect. ‘Echt waar, alles kunt u in het boek lezen. Alles.’

‘De ontvoerder heeft u toch niet laten gaan?’ vroeg een ander.

‘Nee, o nee, dat zei ik al. Ik ben ontsnapt.’

‘Ondanks dat er al losgeld was betaald?’ vroeg Omroep Gelderland.

‘De betaling zou in etappes gaan, omdat het totale losgeld een behoorlijk hoog bedrag was. Dit was pas het eerste deel, dus was er nog geen sprake van vrijlating.’

‘In hoeveel etappes?’

‘Eh, zes, geloof ik.’

‘In het boek staat zeven.’

‘Nou, dan is het zeven.’

‘Zes of zeven, dat weet u toch wel?’

‘Zeven.’

‘Zou er dan uiteindelijk zeven ton betaald moeten worden?’

‘In die orde van grootte, al denk ik eerder dat de ontvoerder na enkele keren eieren voor zijn geld zou hebben gekozen in plaats van af te wachten totdat alles betaald zou zijn. Hij probeerde er waarschijnlijk iedereen mee op het verkeerde been te zetten. Met die tijds winst kon hij verdwijnen.’

‘Was het een slim iemand?’

‘Ja, ik vermoed zelfs een heel slim iemand.’

‘U hebt het steeds over *hij*. Was hij alleen?’ De vraag kwam van Wilhelm Louwers, een journalist van *de Gelderlander*, een oude rot in het vak en onder bestuurders gevreesd om zijn pitbullaanpak: tanden erin, kaken op slot. Oppassen dus.

‘Ik heb er al die tijd maar een ontmoet.’

‘Er was maar één ontvoerder?’

‘Dat zeg ik niet. Ik zeg dat ik maar één man heb ontmoet.’